

Forord

3

Om REFA

5

Aktiviteter
i I/S REFA

6

Sådan arbejder
REFA med ESG

7

Fokusområder
2023

8

De fire strategiske
fokusområder

10

ESG-hoved- og
nøgletalsoversigt

11

Borgere

Borgertilfredshed, klager,
omdømme, initiativer,
leverandørstyring, GDPR ...

12

Miljø og
klimaGrøn energi, verdensmål, grøn
omstilling, genbrug, ambitioner ...

19

Medarbejdere

Arbejds miljø og sikkerhed, trivsel,
sundhed, sygefravær, ordninger,
uddannelse, kønsfordeling ...

31

Virksomheds-
ledelseRettigheder, data, sikkerhed,
anti-korruption, indkøbspolitik ...

40

Ansvarlighed
og samfundBrugerinddragelse, formidling,
bæredygtighed, forsyning ...

52

Nye grønne
initiativer

Affaldsenergi har en fremtid ...

26

Grøn energi-
produktion

Power-to-X og solenergi ...

27

Det nye køkken er
lavet af gamle møbler

Direkte genbrug af indendørs træ

28

Slaggegrus
opsamler CO₂

Et restprodukt får nyt liv ...

29

FGU

Unge ind på arbejdsmarkedet ...

39

Forsynings-
sikkerhed

Liberalisering og reduktioner ...

47

POV

Håndtering af erhvervsaffald ...

57

Risici

... og risikovurdering

48

REFA

Bestyrelse

58

Denne rapport udgør I/S REFAs lovpligtige redegørelse for samfundsansvar og kønsfordeling i ledelsen, jf. §99a og §99b i Årsregnskabsloven.

Forord

Vi er ejet af samfundet - det forpligter

Vi er en multiforsyningsvirksomhed med afgørende betydning for det Lolland-Falsterske samfund: Forsynings sikkerhed, grøn omstilling, miljø, udvikling og trivsel. Det er borgerne på Lolland-Falster som ejer REFA - det gør de når de er borgere i Lolland og Guldborgsund kommuner. Derfor tager vi ESG-arbejdet alvorligt og vil fortsætte med at arbejde hårdt og målrettet på at leve op til vores forpligtigelser over for det samfund, som vi er en del af.

Grøn affaldssektor og en cirkulær økonomi

Siden et bredt flertal Folketinget i juni 2020 indgik aftalen "Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi", har vi forberedt en udmøntning af klimaplanen på Lolland-Falster. I 2023 var vi klar til at eksekvere en del af planen med husstandsindsamling af 10 affaldstyper. På energiområdet har vi, ikke mindst på baggrund af situationen i Europa og deraf følgende fokus på inflation og forsynings sikkerhed, et stærkt fokus på øget produktion af varme og strøm. Samfundet efterspørger billig el og varme - og forsynings sikkerhed. Det er et område, hvor vi allerede gør en forskel og hele tiden arbejder på at gøre endnu mere til gavn for samfundet. Vi har selvfølgelig også fokus på miljø og er stolte over at vi har nået vores mål for scope 1.

ESG-rapport med fokus på det vigtige

Denne rapport har fokus på det vigtigste: Borgerne, vores arbejde med miljø og klima, medarbejdere, virksomhedsledelse og samfundsansvar. I alt 60 sider med fokusområder, prioriteringer og målsætninger. Jeg vil tillade mig at fremhæve side 22 hvor vi giver de første bud på, hvordan REFA kommer til at bidrage til den grønne omstilling både på den kort og den lidt længere bane.

Samfundsansvar og social bæredygtighed

I rapportens sidste del "Ansvarlighed og Samfund" er det tydeligt, hvor mange forskellige og relevante vinkler en moderne energivirksomhed på Lolland-Falster med over 150 ansatte kan trække frem. Jeg vil anbefale den gode historie om vores FGU-elever, historien om samarbejdet med den private virksomhed Damifo og side 48 som viser Vores risikovurdering. Medarbejdertrivsel er også et samfundsansvar og vi er stolte af at kunne præstere et en medarbejderomsætning på kun 15,27% i et år hvor der har været en stor organisationsændring. Vi har i forbindelse med indkøb af nye skraldebiler stillet store krav til indretning og komfort for medarbejderne - medarbejdernes trivsel er meget vigtig i vores organisation og det lave sygefravær på 1,54% peger i den rigtige retning. Udover at vi har stillet krav til indretningen af skraldebilerne, har vi også stillet krav til værkstedet som servicere køretøjerne og især til medarbejderforhold.

Virksomhedsledelse rækker kloden rundt

Menneskerettigheder og FNs Global Compact er på dagsordenen. Når dansk plastikaffald kan dukke op under tvivlsomme forhold i Malaysia på den anden side af kloden, kan man ikke drive et affaldsselskab i Danmark uden at gøre sig tanker om et globalt ansvar for både mennesker og miljø. Ansvarlig virksomhedsledelse udfolder sig på mange måder. Social klausuler og kædeansvar i et internationalt perspektiv er blevet en del af pakken.

Lovpligtig redegørelse for kønsfordeling i ledelsen jf. §99b

Aktiviteter i I/S REFA

- Energiudnyttelse af affald til produktion af el og fjernvarme
- Mellemdponering og slutdeponering af affald
- Drift af ressourcecenter for genanvendeligt affald
- Indsamling af restaffald, madaffald, papir, småt pap, glas, metal, plast, mad- og drikkekartoner, tekstilaffald, batterier og storskrald fra private husstande og sommerhuse
- Indsamling af farligt affald fra private husstande
- Drift af 14 genbrugspladser og tre containerpladser
- Samarbejde med frivillige organisationer om direkte genbrug
- Kompostering af haveaffald til jordforbedring
- Drift af genbrugskuber
- Undervisning af børn og unge om genbrug, energi, affald og ressourcer
- Formidling, vidensdeling og borgernære aktiviteter
- Deltagelse i samarbejder og fællesskaber såvel tekniske og ikke-tekniske projekter med fokus på ressourcer, energi, affald og forsyning
- Deltagelse i samarbejder og fællesskaber omkring formidling om ressourcer, miljø og energi

REFA Energi Holding A/S med datterselskaber

- Produktion af el og fjernvarme på halm
- Produktion og distribution af fjernvarme baseret på halm, træflis og solvarme

Vi følger Dansk Fjernvarme og Dansk Affaldsforenings kodeks for god selskabsledelse.

I 2023 beskæftigede
REFA i gennemsnit

159

medarbejdere. Heraf ...

5 elever/lærlinge

0 i virksomhedspraktik

8 i løntilskud

Sådan arbejder REFA med ESG - samfundsansvar

Sådan organiserer vi ESG-arbejdet

Vi driver REFA med det mål at mindske de negative påvirkninger og skabe værdi for mennesker, miljø, økonomi og Lolland-Falster. Som en af Lolland-Falsters største virksomheder er vi forpligtet til at tage ansvar over for vores borgere, medarbejdere, samarbejdspartnere, ejere og det omgivende samfund. Vi er bevidste om, at vi har et ansvar i forhold til omverdenen.

Bæredygtige løsninger og samfundsansvar

Vi går altid efter at skabe de mest bæredygtige løsninger i samspil med og til gavn for vores borgere, vores medarbejdere og samfundet. Samfundsansvar er et element i vores strategi - og det understøttes i den måde vi arbejder med vision og udvikling. Samfundsansvar er en integreret del af den daglige drift i REFA.

Ansvarlig drift og sociale klausuler

Vores ESG-strategi stiller også krav til ansvarlig drift og udvikling hos vores mange samarbejdspartnere. Derfor stiller vi krav til vores leverandører omkring sociale klausuler i udbudsprocesser, og vi forventer, at leverandører lever op til vores ønsker og krav til et godt samarbejde. Sociale klausuler i udbud er et centralt emne for os. Vi forventer, at de leverandører, der udfører større opgaver for os, med rimelighed tager ansvar for uddannelse af lærlinge og om muligt bidrager til at fastholde udsatte borgere i arbejde.

REFA HAR POLITIKKER FOR SAMFUNDSANSVAR

Menneskerettigheder
Miljø og klima
Sociale- og medarbejderforhold
Antikorruption

Chefer og nøglemedarbejdere
er ansvarlige for at drive og
rapportere løbende resultater
inden for deres fagområder.

Fokusområder for 2023

Fire strategiske fokusområder

Ved at vælge fire strategiske fokusområder kan vi prioritere og optimere vores ESG-arbejde.

- **Borgere:**
Brugertilfredshed, omdømme, implementering af ny indsamlingsordning, leverandørstyring, GDPR
- **Klima og miljø:**
Certificeret biomasse, grøn energi og ressourceudnyttelse, bæredygtighed, den grønne omstilling, direkte genbrug, nyt ambitionsniveau for klima og miljø
- **Medarbejdere:**
Arbejds miljø og sikkerhed, trivsel og engagement, sundhed i hverdagen, sygefravær, seniorordninger, uddannelse og opkvalificering, kønsfordeling
- **Samfund:**
Brugerinddragelse, det omkringliggende samfund, formidling og viden, social ansvarlighed

Grøn energi og ressourceudnyttelse

Den grønne elproduktion er i 2023 steget med 35% (60.169 mwh) i forhold til 2022

60.169
mwh el i 2023

48,6%

Den nationale
målsætning er 55% i 2025

Genanvendelsesprocent på husholdningsaffald

Genanvendelseprocent er 48,6%, hvilket er en positiv stigning på 3,9% i forhold til 2022.

Udregnet med Miljøstyrelsens standard tabsrater.

Vedvarende energi

Når vi køber el til drift af værker, anlæg og genbrugspladser var 14,3% baseret på vedvarende energi. I 2022 var tallet 12,1%.

14,3%
vedvarende energi-andel

15

arbejdsskader i 2023

Arbejdsskader

En arbejdsskade er én for meget. I 2022 var der 7 arbejdsskader.

I 2023 er tallet steget til 15 arbejdsskader.

Sygefravær

Sygefraværet følges med stor opmærksomhed med udgangspunkt i en række klare retningslinjer i vores sygefraværspolitik. Sygefravær på 2,0 i 2022 faldt til 1,52% i 2023.

1,52%
Sygefravær i 2023

32
FGU elever
Flexjob
Praktikpladser
Samfundstjenste
Løntilskud

Socialt bæredygtigt

REFA bidrager til et socialt bæredygtigt samfund. I 2021 havde 27 FGU elever, flexjob praktikpladser, samfundstjenste og løntilskud. I 2022 var tallet 41 og i 2023 var det faldet til 32.

De fire strategiske fokusområder

Vision og mission
Vi skaber intelligent grøn omstilling og vækst på Lolland-Falster gennem effektiv og brugerorienteret forsyning af energi, ressourceudnyttelse og affaldshåndtering

Brugere

- Brugertilfredshed
- Klager
- Omdømme
- Nye initiativer
- Leverandørstyring
- GDPR

Miljø og klima

- Grøn energi og ressourceudnyttelse
- Bæredygtighed
- Den grønne omstilling
- Miljø er også direkte genbrug
- Nyt ambitionsniveau for klima og miljø

Medarbejdere

- Arbejdsmiljø og sikkerhed
- Trivsel og engagement
- Sundhed i hverdagen
- Sygefravær
- Seniorordninger
- Uddannelse og opkvalificering
- Kønsfordeling

Ansvarlighed og samfund

- Brugerinddragelse
- Det omkringliggende samfund
- Formidling og viden
- Social bæredygtighed

Ressourcer

Affaldsindsamling

Sortering

Genbrug

Genanvendelse

Viden

Energiproduktion

ESG-hoved- og nøgletaloversigt

	ENHED	MÅL	2023	2022	2021
ENVIRONMENT - MILJØDATA					
CO ₂ e, scope 1	Tons	41.000	40.550	44.915	45.096
CO ₂ e, scope 2	Tons	1.100	4.186	1.589	4.513
Energiforbrug	Gigajoule	21.000	35.466	24.631	47.419
Vedvarende energiandel	%	13	14,3	12,2	12,1
Vandforbrug	m ³	16.000	19.565	19.097	16.325
CO ₂ , Scope 1 er afgrænset til CO ₂ -udledning på Affaldskraftvarmeværket. Metan udledning fra Miljøcentrene samt købt diesel til arbejdskøretøjer på Affaldskraftvarmeværket, Miljøcentre og genbrugspladser. CO ₂ , Scope 2 er afgrænset til udledning fra købt varme, El og vand på Affaldskraftvarmeværket, Miljøcentre og genbrugspladser.					
SOCIAL - SOCIALE DATA					
Fuldtidsarbejdsstyrke	Antal		131	126	121
Kønsdiversitet (mænd/kvinder)	%	60/40	81/19	82/18	80/20
Kønsdiversitet for øvrige ledelseslag	%	50/50	50/50	77/23	75/25
Lønforstel mellem køn	%	0	0	0	0
Medarbejderomsætningshastighed	%	20	15,27	20,41	12,32
Sygefravær	%	1,85	1,52	2,0	1,65
Data kommer fra REFA's lønsystem.					
GOVERNANCE - LEDELSES DATA					
Bestyrelsens kønsdiversitet (mænd/kvinder)	%	50	78/22	78/22	89/11
Tilstedeværelse på bestyrelsesmøder	%	100	85	83	92
Tilstedeværelse fra bestyrelsesmøder er data fra Protokoller fra bestyrelsesmøder.					

EMNER:

- 13 **Brugertilfredshed**
- 14 **Klager**
- 15 **Omdømme**
- 16 **Nye initiativer**
- 17 **Leverandørstyring**
- 18 **GDPR**

Brugere

Nye indsatser

Al begyndelse er svær - men efter opstarten på øget indsamling af 10 affaldstyper i private hjem er vi kommet godt fra start.

For at styrke brugertilfredsheden har vi ansat flere folk i vores renovationservice for at guide og hjælpe borgerne.

BORGERE

Brugertilfredshed

Tilfredse borgere er et selvstændigt mål

Bag enhver skuffelse ligger en forkert forventning. Forventningsafstemning med borgerne skaber det bedste grundlag for dialog og kommunikation. Det gælder priser, serviceydelser og ikke mindst forandringer, som den nye nationale indsamling af husholdningsaffald i 10 fraktioner. Den nye indsamling er blevet vist stor interesse og har givet overordentlig mange spørgsmål fra borgere. Vi arbejder kontinuerligt med at forbedre vores borgertilpassede information og kontakt med borgerne. Det sker naturligvis i REFAs servicecenter og på genbrugspladserne, hvor vi sætter en ære i at hjælpe borgerne, suppleret med lettilgængelige oplysninger på www.refa.dk, App (Perfekt waste), nyhedsmails og relevante opslag på de sociale medier. Desuden deltager vi i forskellige events og udstillinger netop for at være tilgængelige.

Mindre ventetid og få reklamationer

Derudover har vi gennem længere tid arbejdet på at begrænse ventetiden i telefonen, dels ved at opnormere bemanningen 100% i forhold til henvendelser og dels ved at fortælle, hvornår der er travlt og mindre travlt på telefonen. Vi fører også statistik over reklamationer, herunder manglende tømning. Antallet af reklamationer lå for 2023 i gennemsnit på 650 om måneden, hvilket svarer til 0,235 % af de 276.725 tømninger vi har hver måned.

BORGERE

Klager

Mange kontaktpunkter og muligheder for utilfredshed

En velfungerende dagrenovation og adgang til billig fjernvarme har relativ stor indflydelse på Lolland-Falsters liv og velfærd. Samtidig er der økonomi involveret i vores borgerrelationer. Vi har mange kontaktpunkter og dermed også mange muligheder for utilsigtet at udløse en konflikt.

Ny indsamlingsordning blev rullet ud

I 2023 blev den landsdækkende indsamlingsordning rullet ud til vores borgere i ejerboliger og sommerhusområder. Opstarten har betydet en massiv kommunikation på tværs af flere medieplatforme, bl.a. på egne digitale medier og offline på vores genbrugspladser og på diverse messer. Vores servicecenter blev også udvidet med flere medarbejdere, så vi hurtigt og effektivt kunne hjælpe vores borgere med svar på deres spørgsmål.

Selvom der har været forbehold og en masse spørgsmål fra et mindre antal personer - så har langt størstedelen af implementeringen forløbet tilfredsstillende. Vi lytter løbende til feedbacken fra borgerne og det betyder, at det i løbet af 2024 vil være muligt individuelt at vælge en øget tømningfrekvens end først planlagt.

På trods af udfordringer med implementeringen og prisstigningen er størstedelen af vores borgere tilfredse med, at en større del af affaldet indsamles til genbrug og genanvendelse - og hentes ved husstanden.

Antal tømninger
i 2023

3.320.701

Henvendelser i vores
renovationservice
34.210

Klager over manglende
tømninger
7.810

0,235%
af alle tømninger

Telefoniske
henvendelser som vi
har hjulpet med

26.400

BORGERE

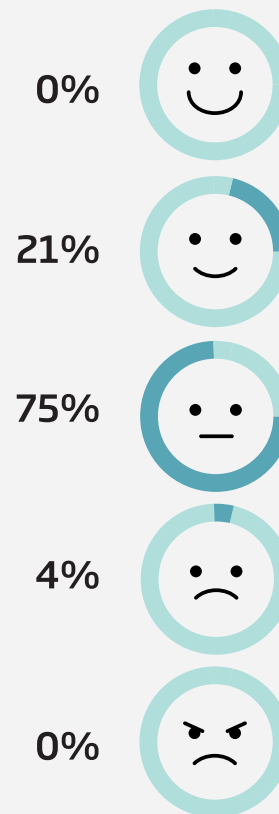
Omdømme

Borgerne skal have noget for pengene - og kunne mærke det

På dagrenovationsområdet har vi en monopolstilling, når det gælder privat husholdningsaffald. Borgerne kan ikke sige nej tak og vælge en anden leverandør end REFA. I et kundeforhold, som brugeren ikke kan fravælge, skal vi være ekstra skarpe på pris og service - og frem for alt "sælge" en feelgood fornemmelse. De skal vide, at vi driver virksomhed ud fra "hvile i sig selv princippet", og de skal mærke, at de får noget for deres penge. Det gøres bedst med god ledelse, transparente priser og åben dialog.

Genbrugspladser og affaldshåndtering får høje karakterer

Vi har ikke en aktuel omdømme-undersøgelse i skuffen. Til gengæld har vi flere andre indikationer på, at vi har et godt omdømme, bl.a. fra vores brugercenter, vores digitale kanaler samt brugerbedømmelser på Google Maps, supplereret med positive bemærkninger. Disse vurderinger ligger generelt højt - 4 til 5 stjerner. Erfaringen er også, at det betaler sig at reagere og om nødvendigt at svare på en anbefaling eller et spørgsmål.

På trods af de nye initiativer var medieomtalen af REFA overordnet set positiv i 2023.

Kilde: Hyberfactory

Ny app med høj brugervenlighed

Vores app Perfect Waste gør det nemt at sortere affald korrekt. Borgerne kan scanne deres affaldsemballage og se, hvordan det skal sorteres korrekt.

BORGERE

Nye initiativer

Vi møder borgerne, der hvor de er

Det er vigtigt at borgerne oplever, at REFA drives af mennesker, at vi møder dem i øjenhøjde og stiller op, når det gælder. Gennem mange år har vi målrettet styrket vores dialog med borgerne - ansigt til ansigt, i telefonen og på stadig flere digitale platforme. Det fysiske møde sker ikke mindst på genbrugspladserne, i vores servicecenter og når vi deltager i events, svarer på spørgsmål, lytter og bliver klogere på borgerne og deres behov. Vi kommunikerer også via radiospot, og vores dør er altid åben for en rundvisning på værker og genbrugspladser.

Den digitale dialog fylder stadig mere

Vores hjemmeside er basen i vores digitale kommunikation med service, notifikationer om kommende tømninger, selvbetjening samt nyhedsbreve. Vores borgere er også alle mulige andre steder. Derfor er vi til stede på Facebook, Intragram og LinkedIn, hvor vi tager dialogen online, poster gode ideer eller booster jobopslag. Vi er også på Google Maps med vores genbrugspladser.

Og så anbefaler vi brug af vores gratis app PerfectWaste, der kan hjælpe os alle sammen med at sortere korrekt i de 10 affaldstyper, som er indeholdt i den nye nationale standard.

BORGERE

Leverandørstyring

Ansvarlig leverandørstyring til gavn for borgere og samfund

Vi stiller krav til vores leverandører. Selvom ikke alle affaldshåndteringsopgaver af økonomiske eller tekniske grunde kan foregå internt hos REFA, ønsker vi alligevel at medvirke til, at opgaverne udføres på en måde, som REFA kan stå inde for, såvel miljømæssigt som arbejdsmiljømæssigt. REFA søger førstehåndskendskab til, hvorledes affald, der helt eller delvist er leveret af REFA til videre behandling, bliver håndteret hos underleverandører. REFA kan eventuelt fravælge underleverandører, der efter REFAs opfattelse ikke har en rimelig standard for miljø og arbejdsmiljø.

Politik for samfundsmæssig ansvarlighed (ESG-politik)

Det giver god mening, at vi skal opføre os ordentligt og motivere til ordentlige rammer og vilkår hos de virksomheder, vi handler og samarbejder med. Sociale klausuler i udbud er et centralt emne for REFA. Vi forventer, at de leverandører, der udfører større opgaver for os, med rimelighed tager ansvar for uddannelse af lærlinge og eventuelt også bidrager til at fastholde udsatte borgere i arbejde. Tilsvarende stiller vi krav til arbejdsmiljø hos de værksteder, som servicerer vores renovationsbiler.

Mål 11 - BÆREDYGTIGE BYER
OG LOKALSAMFUND

**Vi stiller
høje krav til
samarbejdspartnere
og leverandører**

BORGERE

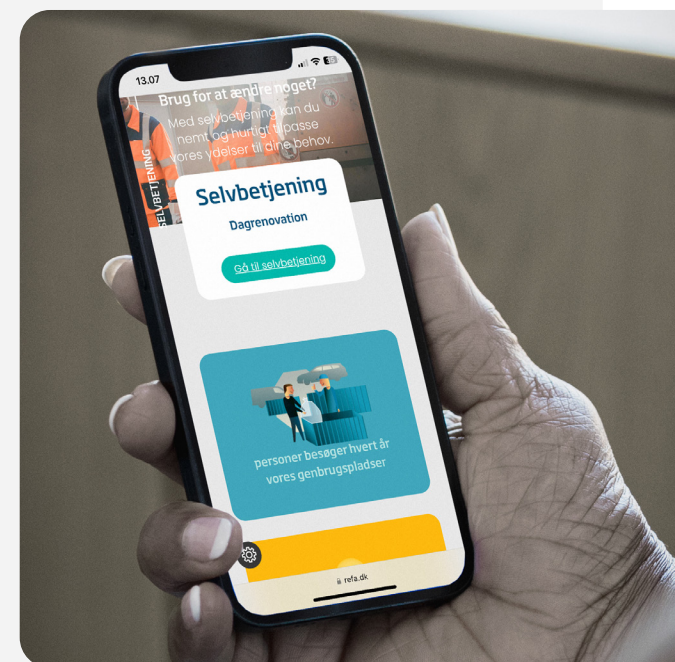
GDPR

Vi passer på borgernes data med en målrettet indsats i hele værdkæden

Vores persondatabeskyttelsespolitik fastlægger de overordnede principper for indsamling og behandling af personoplysninger hos REFA. Beskyttelsen af personoplysninger om vores borgere, vores erhvervskunders ansatte, REFAs egne ansatte samt andre personer, vi har relationer til, er en prioriteret indsats. Personer, vi indsamler personoplysninger fra, skal have tillid til, at vi passer på deres oplysninger, og at vi overholder den til enhver tid gældende lovgivning om behandling af personoplysninger.

Den nuværende indsats bliver løbende vurderet i dialog med vores DPO

Politikken gælder alle ansatte hos REFA, samt bestyrelses- og andre ledelsesmedlemmer, eksterne konsulenter og databehandlere, der behandler oplysninger på REFAs vegne. Til at understøtte indsatsen har vi en ekstern DPO (Data Protection Officer), som i tæt samarbejde med vores interne GDPR-team sørger for, at indsatsen har tyngde og kvalitet.

GDPR-indsats:

- Brug af REFAs selvbetjening kræver log-in med MitID
- Alle medarbejdere undervises løbende i korrekt håndtering og beskyttelse af persondata

EMNER:

- 20 Grøn energi og ressourceudnyttelse
- 21 Ansvarlighed med afsæt i FNs verdensmål
- 22 Den grønne omstilling
- 23 Miljø er også direkte genbrug
- 24 Nyt ambitionsniveau for klima og miljø
- 25 Certificeret miljøledelse
- 26 Nye grønne initiativer på kraftvarmeværkerne
- 27 Grøn energiproduktion
- 28 Det nye køkken ...
- 29 Slaggegrus opsamler CO₂
- 30 Genbrugspladsens bidrag til genbrug og energi

Miljø og klima

MILJØ OG KLIMA

Grøn energi og ressourceudnyttelse

Energiproduktion baseret på ressourceudnyttelse af restaffald

I/S REFA står for produktion af affaldsenergi på vores kraftvarmeværk i Nykøbing F. Værket leverer fjernvarme til Guldborgsund Forsyning og el til det frie el-marked. Anlægget er senest opgraderet med et røggaskondenseringsanlæg og en akkumuleringstank. Begge dele bidrager til, at produktionen af affaldsenergi er optimeret til gavn for miljøet, klimaet og borgerne.

Energiproduktion baseret på CO₂-neutrale brændsler

REFAs øvrige energiproduktion er baseret på CO₂-neutrale brændsler som halm, træflis, solenergi og frøafrens. Den foregår i datterselskabet REFA Energi Holding A/S og de tilknyttede fjernvarmeselskaber i Stubbekøbing, Horbelev og Gedser. Flisen kommer fra skovdrift på Østfalster. Trækroner og grene, der ikke bliver til tømmer, udnyttes til flis. Desuden udnytter vi have-parkaffald fra REFAs genbrugspladser til produktion af flis. Halmen kommer fra markerne på Lolland-Falster.

Energiproduktionen skal være relevant og effektiv

Uanset om vi taler affaldsenergi eller grøn energi, har vi fokus på at optimere produktionen, så den altid imødekommer samfundets behov: Mere grøn energi, mere fjernvarme, høj forsyningssikkerhed og udnyttelse af nye teknologier.

SAMLET ENERGIPRODUKTION

	el (MWh)	varme (MWh)
2021	68.369	386.373
2022	101.092	353.596
2023	105.046	409.852

GRØN ENERGIPRODUKTION (BIOMASSE)

	el (MWh)	varme (MWh)
2021	31.517	154.893
2022	44.574	179.661
2023	60.169	195.016

AFFALDSENERGI (UDEN BIOMASSE)

	el (MWh)	varme (MWh)
2021	36.852	238.826
2022	56.518	222.885
2023	44.877	214.836

MILJØ OG KLIMA

Ansvarlighed med afsæt i FNs verdensmål

Bæredygtighed handler om at give jorden videre til næste generation i lige så god stand, som vi overtog den - eller bedre. Det er vi overhovedet ikke i nærheden af, men med afsæt i bestyrelsens strategipapir: "Fokus, udsyn & ansvarlighed: Strategi 2019 - 2022", har vi udvalgt seks verdensmål, hvor REFA som organisation og virksomhed kan gøre en forskel i samspil med vores borgere, medarbejdere, leverandører, lokalsamfund og andre interessenter.

REFA har særligt fokus på disse seks verdensmål:

- Mål 3: Sundhed og trivsel
- Mål 7: Bæredygtig energi
- Mål 11: Bæredygtige byer og lokalsamfund
- Mål 12: Ansvarligt forbrug og produktion
- Mål 13: Klima-indsats
- Mål 17: Partnerskab for handling

I arbejdet med "Vores mål", som er et værktøj, der informerer medarbejdere om årets strategimål, er der tilføjet yderligere 5 mål:

- Mål 4: Kvalitetsuddannelse
- Mål 5: Ligestilling mellem kønnene
- Mål 6: Rent vand og sanitet
- Mål 8: Anstændige jobs og økonomisk vækst
- Mål 9: Industri, innovation og infrastruktur

MILJØ OG KLIMA

Den grønne omstilling

Klimaplan for grøn affaldssektor blev implementeret i 2023

Den grønne omstilling i affaldssektoren har til formål at reducere miljøbelastningen fra affaldshåndtering og -behandling. Dette omfatter tiltag for at øge genanvendelsen, minimere affaldsmængderne, omdanne affald til energi på en miljøvenlig måde, og implementere mere bæredygtige affaldshåndteringssystemer. I tæt dialog med vores ejerkommuner Lolland og Guldborgsund, ligger fokus blandt andet på at skabe en mere cirkulær økonomi, hvor ressourcer genanvendes og genbruges i så høj grad som muligt, for at reducere behovet for ny råstoffremstilling og mindske deponeringen af affald. Ligeledes er belastningen på miljøet en vigtig del af den grønne omstilling og derfor kigger vi også i retning af miljøvenlige brændstoftyper til de køretøjer som vi selv har og dem vi har kørende på kontrakter.

Værker og anlæg

Siden 2020 har vi fulgt udviklingen på vores forretningsområde: Energiproduktion. Særligt med fokus på innovative grønne løsninger. Det gælder ikke mindst produktionen af affaldsenergi, hvor både små og store tiltag kan optimere produktionen og gøre den så grøn og bæredygtig som mulig. Vi er meget opmærksomme på løsninger som f.eks. el-kedler, som kan lagre energi i en akkumuleringstank, når priserne er gode for ekstra produktion. Samtidig vil vi meget gerne i fællesskab med vores omgivelser finde fælles løsninger til en grønnere hverdag.

I fremtiden kører vi på el, HVO og brint

- **Elektricitet: Elektriske køretøjer (EV'er), nul emissioner**
- **HVO brændstof generation 2 (Hydrotreated Vegetable Oil), Reducerer CO2 udslip med op til 90% og reducerer NOx og partikler med op til 30%. Bæredygtighed: Da HVO kan fremstilles af affaldsprodukter, bidrager brugen af det til at fremme en cirkulær økonomi, hvor affald bliver til en værdifuld ressource.**
- **Brint og brændselsceller: nul emissioner**

MILJØ OG KLIMA

Miljø er også direkte genbrug

Direkte genbrug er cirkulær økonomi fra øverste hylde

Direkte genbrug er vigtig en del af den cirkulære økonomi, med fokus på genbrugspladser der samarbejder med frivillige foreninger for at fremme genbrug af brugbare ting. Der er indsat telte på udvalgte genbrugspladser, Nørre Alslev, Marielyst og Nakskov, hvor borgere kan donere og hente genstande, hvilket ikke kun gavner miljøet men også støtter bæredygtigt forbrug ved at forlænge levetiden på produkter. Ydermere overvejes udvidelse af modellen og oprettelse af et genbrugsbyggemarked for at reducere spild af byggematerialer og støtte den cirkulære økonomi i Lolland og Guldborgsund kommuner.

Vi kan konstatere, at der smides alt for meget brugbart byggemateriale ud, og derfor er idéen at man som virksomhed i en af vores to ejerkommuner (Lolland og Guldborgsund), kan aflevere materialer og udstyr gratis. Det kan efterfølgende "sælges" for at dække omkostningerne til drift – det vil erstatte, at man som erhvervsdrivende kører på genbrugspladsen for at kassere f.eks.

- Div. brugbart træ, gipsplader, mursten, teglsten, fliser og belægningssten
- Isolering, døre, vinduer og karme
- Sanitet, armaturer, håndvaske m.m.
- Søm, skruer, beslag, værktøj og maskiner m.m.

Formål: Levetidsforlænge restprodukter samt brugte materialerne via direkte genbrug frem for at gøre det til affald. Øger genanvendelsen og bidrager til den cirkulære økonomi for Lolland og Guldborgsund kommuner.

MILJØ OG KLIMA

Nyt ambitionsniveau for klima og miljø

Ny indsamlingsordning betyder bedre sortering, mere genanvendelse

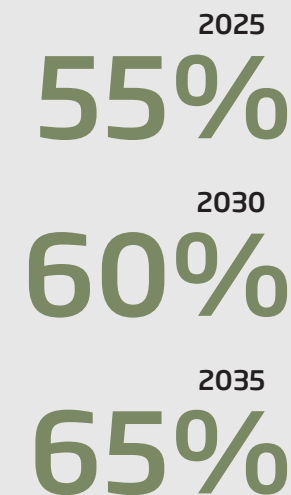
Vi er i samarbejde med vores ejerkommuner i gang med implementering af ny indsamlingsordning for opfyldelsen af den nye nationale affaldssortering i 10 affaldstyper, som betyder bedre sortering, mere genanvendelse.

I 2021 og 2022 tilrettelagde vi implementeringen. I 2023 blev der eksekveret og leveret i forhold til parcelhuse og sommerhuse. I første halvår 2024 bliver det så etageejendomme, kommunale intuitioner og virksomheder. Den nye indsamlingsordning vil betyde bedre sortering af det private husholdningsaffald på Lolland-Falster og dermed også en betydelig højere genanvendelsesprocent.

Selve ordningen er politisk bestemt i Folketinget, men eksekveringen er lagt i REFAs hænder. Vi har et fælles ansvar for at opnå de fastsatte mål - og med god, relevant kommunikation om den nye indsamlingsordning til vores borgere, kan vi sammen inspirere hinanden og ændre de nødvendige vaner.

Vores ambitionsniveau for genanvendelsesprocenter for husholdningsaffald er:

MILJØ OG KLIMA

Certificeret miljøledelse, tilsyn og CO₂-regnskab

Miljøledelse hos REFA

REFA har igennem mange år haft miljøledelse på alle anlæg – I daglig tale kaldet SAM-systemet. Siden 2004 har REFA været certificeret i miljøledelse efter den anerkendte standard ISO 14001 på Miljøcentrene, Genbrugspladserne samt Affaldskraftvarmeværket.

Miljøstyrelsen og kommunerne fører tilsyn med anlæg og miljøgodkendelser.

De tjekker på tilsyn, at vi overholder alle miljøgodkendelser. Tilsynet suppleres med årsrapporter, hvor REFA's miljøafdeling redegør for, hvordan vi lever op til gældende miljøgodkendelser.

Affaldskraftvarmeværk afregner CO₂-kvoter efter certificeret regnskab

Der er også styr på Affaldskraftvarmeværkets årlige CO₂-regnskab. Det bliver verificeret af Force, som er en revision med fokus på, om vi efterlever gældende krav til afregning af CO₂-kvoter. Verifikationen godkendes af Energistyrelsen, før vi kan afregne for vores CO₂-kvoter.

Re-certificeret i miljøledelse

2023

Miljøledelse er en systematisk og dokumenteret måde at håndtere REFAs miljøforhold på.

MILJØ OG KLIMA

Nye grønne initiativer

Flere grønne initiativer er under overvejelse for at styrke den grønne energiproduktion:

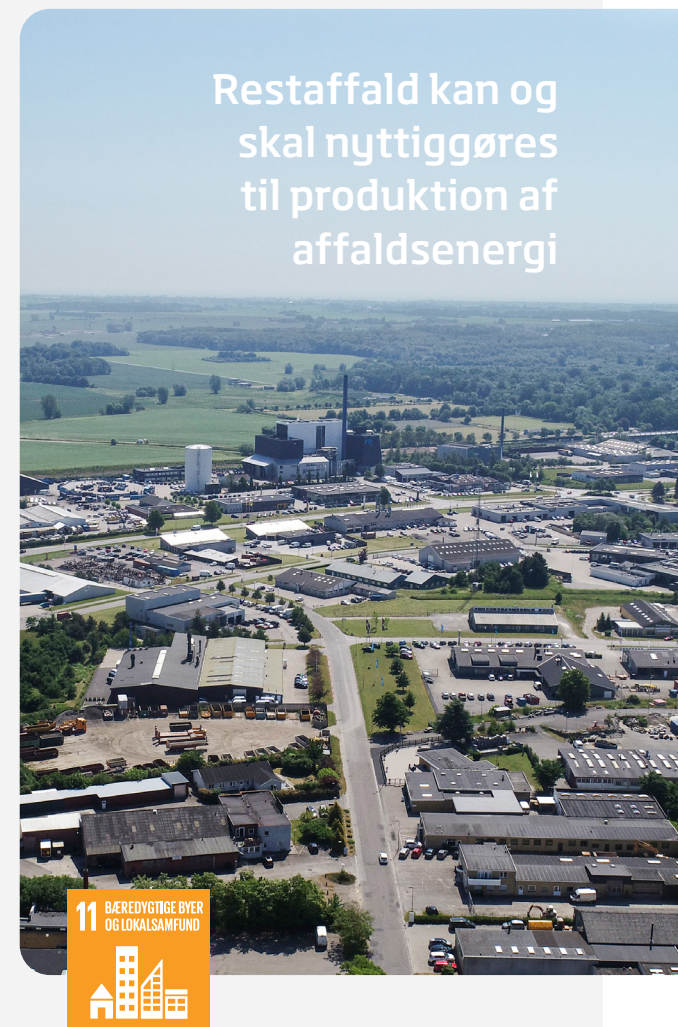
- Etablering af el-kedel
- CO₂-fangst
- Pyrolyseovn
- Solceller

Affaldsenergi har en fremtid - både på den korte og den lange bane

Med klimaplanen for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi er det indlysende, at mængderne af dansk produceret affald til forbrænding vil falde. Man skal bare være klar over, at uanset hvor meget husholdningsaffald, der bliver sorteret til genanvendelse vil der altid være restaffald tilbage, som kan og skal nyttiggøres til produktion af affaldsenergi.

På den korte og mellemlange bane er det også for tidligt at dømme affaldsenergi ude. Selv om mængden af restaffald falder, så hober restaffald sig op i vores nabolande. Dette kan vi med fordel importere og udnytte til energiproduktion og understøtte forsyningssikkerheden. Selvfølgelig med en ansvarlig drift og styr på emission og miljø.

Restaffald kan og skal nyttiggøres til produktion af affaldsenergi

MILJØ OG KLIMA

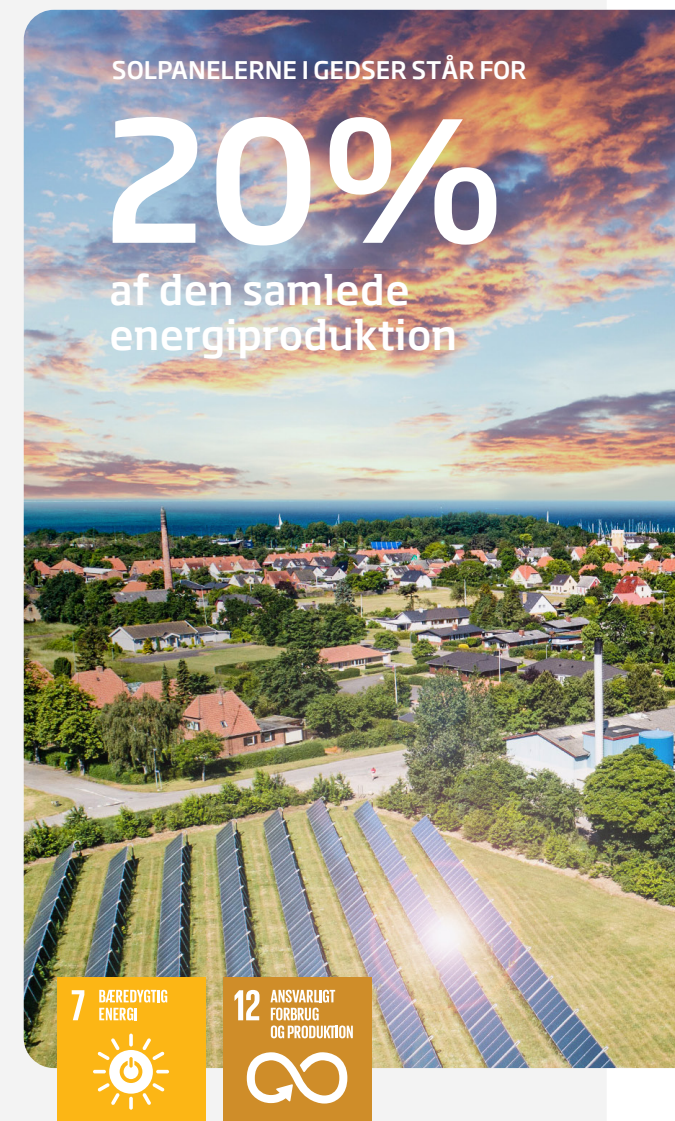
Grøn energiproduktion

Klimakrise og energikrise kræver handling og nye investeringer på kraftvarmeværkerne

Affaldsforbrændingen i Danmark skal reduceres med 30 procent. I Nykøbing Falster skal det ske uden at bringe forsyningssikkerheden i spil. Nye teknologier åbner nye muligheder, men kræver de rette rammevilkår for en ambitiøs omstilling til grøn energiproduktion. Helt konkret kan en varmepumpe reducere REFAs forbrændte affaldsmængde med 10 procent. CO₂-fangst på affaldskraftvarmeværket i Nykøbing og på MSK, vores halmfyrede kraftvarmeværk i Saksøbing, ville vi komme endnu tættere på en 30 procents reduktion. På MSK oven i købet med produktion af 100% grønt brændstof baseret på biogen CO₂. Mulighederne er der, men er rammevilkårene det også?

Grøn omstilling også relevant for bioværkerne

REFA driver fire bioværker, som producerer fjernvarme baseret på halm eller skovflis og grenaffald. I Stubbekøbing ville installation af en el-kedel kunne fortrænge anvendelse af flis med op til 20 procent. Det kunne også være relevant i forhold til halmvarmeværket i Horbelev, særligt i kombination med en forsyningsledning mellem Stubbekøbing og Horbelev. På halmvarmeværket i Gedser kunne en el-kedel give god mening kombineret med de eksisterende solpaneler, som allerede i dag står for 20 procent af samlede energiproduktion. Alle muligheder undersøges og projektforslag er under udarbejdelse..

Varmerproduktion indberettet til Energistyrelsens energiproducenttælling i 2023 danner baggrund for opgørelse af %-solvarme.

Genanvendelsesprocent

98%

af indendørs træ
bruges igen

MILJØ OG KLIMA

Det nye køkken er lavet af gamle møbler

I 2023 blev der indleveret 6.514 tons indendørs træ på Lolland-Falsters genbrugspladser - såkaldt A2 træ. På genbrugspladserne er der dedikerede containere til netop denne type af træ-affald, som består af alle mulige former for træ, der er brugt indendørs og som ikke er trykimprægneret. Der kan f.eks. være tale om træbordplader, træbrædder, træbøjler, trægulvbrædder, træhavemøbler, laminatplader, trælægter, møbler uden stof, skabelementer, spær og indendørs trædøre.

- 96,5 % af den samlede mængde af træ bliver genanvendt til nye spånplader
- 1,5 % af affaldstypen består af jern og metal, som bliver genanvendt til nye jern-/metalprodukter
- 2 % af den samlede mængde er reststof, som energiudnyttes på spånpladefabrikken
- Samlet set giver det en genanvendelsesprocent på 98 %

Fra gammelt til nyt

A2 træet køres fra genbrugspladserne til REFAs miljøcenter på Hasselø. Her sker der en neddeling af træet til stykker på max. 30 cm, idet transporten herefter bliver mere effektiv og afsætningen til aftagere bliver nemmere. REFAs samarbejdspartner afhenter derefter det neddelte træ og sælger det til spånpladeindustrien i Tyskland. Derfor er naboens nye køkken måske lavet af dine gamle møbler!

MILJØ OG KLIMA

Slaggegrus opsamler CO₂

Slagge fra affaldsforbrændingen bliver til guld og grønne skove

Hvert år sender REFA ca. 20.000 tons slagge til nyttiggørelse og genanvendelse.

Slaggen er et restprodukt fra vores affaldsforbrænding, som både skaber værdi og rummer overraskende nyttige egenskaber. Slaggen behandles hos AFATEK på Amager.

Her er der stort fokus på at genindvinde og genanvende de betydelige mængder af jern og metaller, der trods affaldssortering havner i vores affaldsforbrændingsanlæg. REFAs slagge rummer op til 7 procent jern og metal, som genanvendes. Resten bliver til slaggegrus, der bruges til anlægsvirksomhed og erstatter bakkegrus fra de danske grusgrave.

Slaggegrus binder CO₂ og erstatter en begrænset ressource

Man skal ikke undervurdere slaggegrus. Materialet har mange gode egenskaber.

For det første kan det erstatte en knap ressource som grus. Det bruges eksempelvis til anlæg af den nye Storstrømsbro. REFA har også selv udnyttet materialet i forbindelse med anlæg af vores genbrugspladser. For det andet er slaggegrus er også godt for CO₂-regnskabet. I forbindelse med produktion af slaggegrus er det veldokumenteret, at slaggegrus opsuger og sparer mange hundrede tons CO₂ om året.

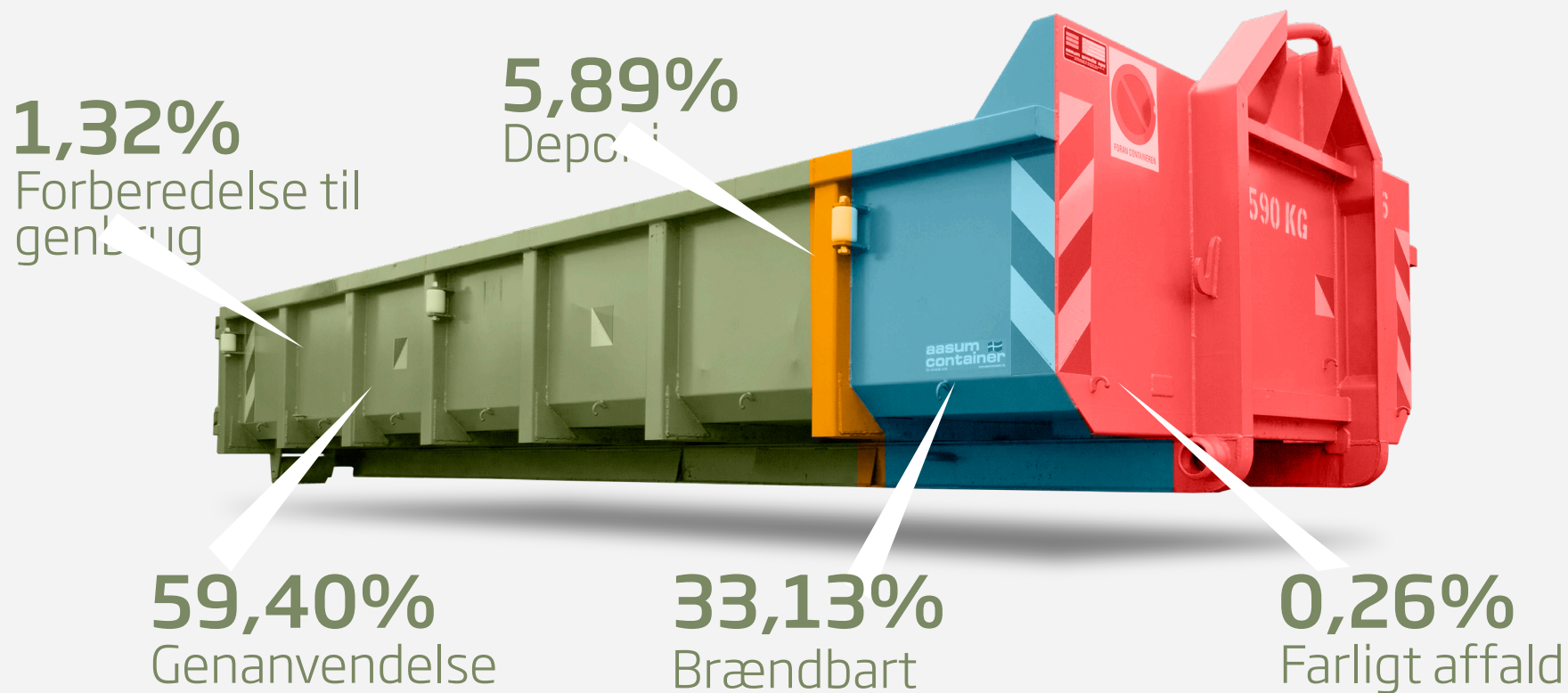
Slagge kan erstatte grus og optager desuden flere hundrede tons CO₂ årligt

Genbrugspladsens bidrag til genbrug og energi

Energiudnyttelse af haveaffald

I 2023 energiudnyttede vi hele 50% af den indleverede mængde haveaffald på grenpladserne som brændbart materiale.

EMNER:

- 32 Arbejdsmiljø og sikkerhed
- 33 Trivsel og engagement
- 34 Sundhed i hverdagen
- 35 Sygefravær
- 36 Seniorordninger
- 37 Uddannelse og opkvalificering
- 38 Kønsfordeling
- 39 FGU

Medarbejdere

MEDARBEJDERE

Arbejds miljø og sikkerhed

Sikkerhed på arbejdspladsen kræver fokus, overblik og vedholdenhed

Vi har stort fokus på arbejdsmiljø og personlig ledelse. Det er afgørende, at alle medarbejdere, eksterne håndværkere og gæster kan arbejde og færdes på vores anlæg efter betryggende anvisninger.

I tilknytning til alle værker og anlæg er der udarbejdet specifikke instrukser for revision og vedligeholdelse. Instrukserne bliver løbende revideret, så de altid er relevante og beskriver, hvordan en opgave udføres sikkert og korrekt. Alle instrukser ligger i vores SAM-system.

Antal er opgjort med baggrund i antal anmeldte arbejdsskader til EASY via Arbejdstilsynets hjemmeside. EASY er en samlet anmeldelse til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, Arbejdstilsynet og arbejdsulykkesforsikring.

2022

Anmeldte
arbejdsskader

7

2023

Anmeldte
arbejdsskader

15

Kilde: REFA's miljøafdeling

MEDARBEJDERE

Trivsel og engagement

God trivsel og plads til engagement

Vi arbejder dagligt med at skabe de bedste rammer for trivsel og engagement på arbejdspladsen. Det kræver faglige og sociale kompetencer, hurtig reaktion på konflikter og mobning. Udgangspunktet er REFAs værdisæt om ordentlighed, udvikling, tryghed og engagement. De konkrete guidelines findes i vores Sundheds- og Trivselspolitik, som ledelsen og medarbejderne har et fælles ansvar for bliver efterlevet. En vigtig del af trivselspolitikken handler om at understøtte det sociale og faglige fællesskab på tværs af faggrupper og arbejdsopgaver. Det sker med faglige ekskursioner og arrangementer, hvor alle medarbejdere har mulighed for at deltage.

Der gennemføres en trivselsundersøgelse hvert 3. år og i de to mellemliggende år er der på de årlige medarbejderudviklingssamtaler stort fokus på trivsel, kollegaskab og arbejdsmiljø. Alle medarbejdere skal årligt deltage i et konflikthåndteringskursus som er tilpasset deres samarbejde med borgere, kolleger og andre samarbejdspartnere.

I en branche som er under så store forandringer, vil der naturligt skabes utryghed om fremtiden – det har ledelsen opmærksomhed på.

MEDARBEJDERE

Sundhed i hverdagen

Sundt arbejdsmiljø, årligt helbredstjek, sundhedsforsikring og motion

Vores sundhedspolitik er en bred palet af indsatser og tilbud, som alle medarbejdere har glæde af. Helt centralt er vores arbejde med arbejdsmiljø og miljøledelse (som skal forebygge arbejdsulykker og arbejdsrelateret sygdom). Ud fra ønsket om at medvirke til medarbejdernes trivsel i både arbejdstiden og privatlivet vurderer vi løbende, hvilke tilbud og foranstaltninger, der er relevante. I øjeblikket tilbyder vi årligt helbredscheck, forsikringsordning med muligheder for blandt andet hospitalsbehandling og psykologhjælp, influenzavaccination, abonnementsordning på motion og gratis frugt hver dag.

Klare signaler om alkohol og rygning

Alkohol og rygning kan være en udfordring for den personlige sundhed. På arbejdspladsen er indtagelse af alkohol forbudt. Medarbejdere, der søger hjælp eller som accepterer tilbud om hjælp, kan forvente at bevare ansættelse, hvis ikke andre forhold gør sig gældende. Vi vil søge at hjælpe medarbejdere med misbrugsproblemer med tilbud om sagkyndig rådgivning og bistand gennem vores sundhedsforsikring. Der er rygeforbud indendørs på alle arbejdspladser og i alle REFAs køretøjer. Efter nærmere aftale tilbyder vi deltagelse i rygestopkursus til medarbejdere, der ønsker at kvitte tobakken.

MÅL 3 - SUNDHED OG TRIVSEL
Alle medarbejdere tilbydes årligt helbredstjek og opfordres til at gøre brug af motionstilbud og frugtordning

MEDARBEJDERE

Sygefravær

Sygefravær

Vi sætter en ære i at have et relativt lavt sygefravær sammenlignet med både det offentlige og det private arbejdsmarked. Det har vi fortsat, selvom der var udsving i årene med corona. I 2021 da vaccinerne virkede og de fleste restriktioner blev ophævet, steg sygefraværet til 1,65 procent. Det er nærliggende at forklare de store udsving med coronaens påvirkninger både i det generelle sygdomsbillede og vores adfærdsændringer. I 2023 er vi nu tilbage på et niveau, der ligger under tallet for 2021.

Vi følger op på sygemeldinger og hjælper langtidssyge medarbejdere

Sygefraværet følges med stor opmærksomhed med udgangspunkt i en række klare retningslinjer i vores sygefraværspolitik. Vi har åbne og klare retningslinjer for, hvordan ledelse og medarbejdere i fællesskab og i praksis håndterer konkrete sygdomsforløb. Det gør vi for at modvirke ulemper og gener ved sygdom, både over for den medarbejder, som er ramt af sygdom, og over for arbejdspladsen. Ingen er sygemeldt i længere tid uden kontakt mellem medarbejder og REFA.

SYGEFRAVÆR

MÅL 3 - SUNDHED OG TRIVSEL

I 2023 var REFAs medarbejdere i gennemsnit kun syge i 3,24 dage. Det er et fald på 1,28 dage sammenlignet med året før.

MEDARBEJDERE

Seniorordninger

Aktiv seniorpolitik er en del af svaret på manglende arbejdskraft

I en tid, hvor der er mangel på kvalificeret arbejdskraft, er en aktiv seniorpolitik en absolut nødvendighed. Vi har en interesse i at fastholde gode og dygtige medarbejdere så lang tid som muligt. Udgangspunktet er naturligvis den enkelte medarbejder. Når en medarbejder fylder 58 år, er planerne for de kommende års arbejdsliv en del af MUS-samtalen.

Mulighed for nedsat tid og supplerende pensionsbetaling

REFA vil i videst muligt omfang imødekomme ønsker om nedsat tid eller skifte til andre jobfunktioner, hvis det er foreneligt med virksomhedens drift. Hvordan og hvorledes aftales konkret i det enkelte tilfælde, men der oprettes ikke særlige funktioner eller nye jobs rettet mod seniorer. I tilfælde af jobskifte eller nedsat tid aftales lønnen for den nye jobfunktion efter de generelle regler for aftaler om løn. I tilfælde af reduceret løn og dermed reduceret pensionsindbetaling, kan REFA tilbyde at supplere op til den hidtidige pensionsindbetaling.

REFAs seniorer er ambassadører for virksomheden

Når en god kollega går på pension er der mulighed for at blive medlem af REFAs seniorklub. Med 3-4 arrangementer om året bliver de pensionerede kolleger holdt orienteret om, hvad der rører sig på deres gamle arbejdsplads. Seniorklubben er også et værdifuldt ambassadørkorps, som kan hjælpe med at sprede de gode budskaber (eksempelvis i forbindelse med implementering af den nye indsamlingsordning). Seniorklubben er et godt aktiv for REFAs sociale liv og omdømme.

Antal medarbejdere
på nedsat tid

19

Antal medarbejdere
på seniorordning

0

GENNEMSNI-
ALDER

50 år

50 år

ÆLDSTE
MEDARBEJDER

2023
75 år

2022
74 år

MEDARBEJDERE

Uddannelse og kompetenceudvikling

Mennesker udvikler sig hver gang, de prøver noget nyt

I en verden som konstant er under forandring, er der brug for fleksible medarbejdere, der ikke er bange for at prøve noget nyt. At turde prøve noget nyt, kaste sig ud i det og blive klogere på sig selv og opgaveløsningen, er i bund og grund kompetenceudvikling. I REFA arbejder vi på at udvikle både de faglige og de personlige kompetencer. Man kan lære meget af kursusforløb og faglige uddannelser, men fleksibiliteten og lysten til at kaste sig ud i noget nyt, kan også noget.

Politik for individuel kompetenceudvikling

Vores politik for individuel kompetenceudvikling skal sikre en løbende indsats for den enkelte medarbejders kompetenceudvikling, således at medarbejderens forudsætninger for en effektiv opgavevaretagelse i overensstemmelse med virksomhedens udvikling fastholdes eller videreudvikles. Vi udarbejder en udviklingsplan for den enkelte medarbejder i dialog mellem medarbejder og ledelse. Udviklingsplanen indeholder målsætninger på kortere og længere sigt. Planen kan omfatte konkrete aktiviteter, der iværksættes for at nå målene. Der følges op på udviklingsplanen minimum 1 gang årligt. Der holdes løbende kursus i brandberedskab, førstehjælp og konflikthåndtering.

Medarbejdere deltager også løbende i seminarer eller webinarer om lovgivning, opgaveløsning og best practice.

UDDANNELSE OG KOMPETENCEUDVIKLING I 2023

1 automatikteknikker lærling

7 medarbejdere på længerevarende kursus

Kort kursus (1 dag) **22** medarbejdere

REG. UDDANNELSESTIMER I 2023:

2.117

1,80 uddannelsesdage pr. medarbejder inklusiv elever

MEDARBEJDERE

Kønsfordeling i ledelsen

Hver 5. medarbejder er en kvinde

Med en kønsfordeling blandt medarbejderne på 19 procent kvinder og 81 procent mænd, er der plads til forbedring. Vurderingen af kønsdiversiteten skal holdes op i mod, at REFA traditionelt set er og altid har været kendetegnet ved at være en arbejdsplads med mange mænd. Men tiderne skifter, verden forandrer sig, for eksempel består REFAs nye skraldemænd altså ikke alene af mænd - der er således pt. 2 kvindelige skraldemænd, som er med til at forhøje andelen af kvinder i REFA en smule sammenlignet med sidste år. Hver eneste gang vi ansætter nye medarbejdere, går vi efter den bedst kvalificerede, og tendensen er, at flere og flere kvinder er med i opløbet.

Ligelig fordeling i chefgruppen

I REFAs ledelse er kønsdiversiteten fuldstændig i balance med tre kvinder og tre mænd i chefgruppen. Direktøren er en kvinde.

To kvinder og syv mænd i REFAs bestyrelse

Med to kvinder og syv mænd er kønsfordelingen i bestyrelsen 22 procent kvinder og 78 procent mænd. Bestyrelsesformanden er en kvinde. Bestyrelsens sammensætning er ikke omfattet af måltalsforpligtelsen, da medlemmerne udpeges af byrådene i de to ejerkommuner og i sidste ende vælgerne på Lolland og Falster.

Kønsfordeling i chefgruppen:

50%
kvinder

50%
mænd

MEDARBEJDERE

Nicolais rejse hos REFA: Sammenhold, disciplin og personlig udvikling

Nicolai - en ung mand der går på FGU-uddannelsen har for nylig rundet et år hos REFA, og hans rejse er en inspirerende historie om personlig og professionel udvikling.

En god vej til arbejdslivet

Nicolai er en del af REFAs entreprenørteam, der løser en masse logistiske opgaver: Kører affaldsbeholdere ud til borgere, tømmer tøjcontainere på genbrugspladserne, passer vores mange udendørsarealer, reparerer beskadigede affaldsbeholdere og meget mere.

Fra den første dag hos REFA har Nicolai fundet sig godt til rette. Han nyder samarbejdet og sammenholdet med sine kollegaer og værdsætter de faste rammer og den disciplin, som arbejdet hos REFA tilbyder. For Nicolai har dette arbejdsmiljø været en kilde til positiv udvikling både på arbejds- og personlighedsniveau, hvilket han kan tage med på sin videre rejse, når han skal begå sig på en arbejdsplads i fremtiden.

Historien om Nicolai er ikke enestående. Gennem vores årelange samarbejde med EGU/FGU-uddannelserne har vi støttet mange unge i deres overgang til arbejdsmarkedet, hjulpet dem med at udvikle deres kompetencer og blive en del af et arbejdsfællesskab, der giver dem erfaring, selvindsigt og varige relationer. Vi er stolte af, at vi årligt kan sende unge FGU-studerende godt videre eller tilbyde dem fastansættelse. Dette er et samfundsansvar, der giver mening og styrker vores integritet.

Nicolai har været hos REFA i et år.

Vi er stolte, hver eneste gang vi sender en FGU'er godt videre.

EMNER:

- 41 **Menneskerettigheder**
- 42 **Beskyttelse af persondata**
- 43 **IT-sikkerhed og dataetik**
- 44 **Anti-korruption og bestikkelse**
- 45 **Indkøbspolitik og udbud**
- 46 **Fremtidens kompetencer**
- 47 **Forsyningssikkerhed
leger man ikke med**
- 48 **Risici og risikovurdering**

Virksomhedsledelse

VIRKSOMHEDSLEDELSE

Menneskerettigheder

Globaliseringen stiller krav om fokus på menneskerettigheder

I takt med, at behandling af affald bliver mere og mere specialiseret og ikke kun foregår i lokalområdet, men også nationalt og internationalt, er det vigtigt at forholde sig til, hvordan samarbejdspartnere og leverandører løser opgaver for REFA, herunder overholdelse af menneskerettighederne. Alle medarbejdere skal føle sig behandlet med respekt og med lige mulighed for at blive succesfulde i deres job. Vores medarbejdere stiller i dag større krav til deres arbejdsplads, også når det gælder socialt ansvar. At være en inkluderende arbejdsplads er afgørende for, at vi også fremover kan tiltrække og fastholde dygtige medarbejdere.

REFA støtter FN's Global Compact

FN's Global Compact opstiller ti principper for ansvarlig global virksomhedsledelse, der ikke mindst tager udgangspunkt i menneskerettighederne. Vi støtter den globale standard ved at sikre os, at vores egne aktiviteter lever op til FN's Global Compact. Men ikke nok med det - i forbindelse med EU-udbud er det også et uomgængeligt krav, at den vindende leverandør afgiver en erklæring om at overholde FN's Global Compact. Samtidig indsætter REFA krav om kædeansvar i kontrakterne, som gør leverandøren ansvarlig for sine underleverandører.

RESULTAT FOR HANDLINGER I 2023

I 2023 konstateredes der ingen brud på menneskerettighederne.

Alle nye medarbejdere er i året blevet oplyst omkring virksomhedens politik om menneskerettigheder.

FORENTNINGER FREMOVER

Vi foretager jævnligt kontrol hos leverandører og opfølgning heraf. I fremtiden forventer REFA at fortsætte sit arbejde med menneskerettigheder og dermed at fastholde antal af hændelser af brud på menneskerettigheder på 0.

VIRKSOMHEDSLEDELSE

Beskyttelse af persondata

Persondata er betroede oplysninger

REFA driver samfundskritisk infrastruktur. Vi indsamler og bearbejder persondata og vi håndterer en række informationer i forbindelse med indsamling og håndtering af affald og ved levering af fjernvarme.

Grundlaget for it-sikkerhed og beskyttelse af forsyningskritiske processer

Det samlede grundlag for alt arbejde med IT-sikkerhed, for behandling af personoplysninger og for opretholdelse af forsyningskritiske processer i virksomheden, er beskrevet i politikker og retningslinjer, som alle medarbejdere er orienteret om.

Forsyningsvirksomheder skal beskytte sig mod cyberangreb

Arbejdet med cybersikkerhed følger de officielle retningslinjer, der beskriver, hvordan ikke mindst forsyningsvirksomheder skal beskyttes og beskytte sig.

- Indgående og udgående e-mails sikkerhedsscannes og afsendes krypteret
- Multi-faktor beskyttelse er obligatorisk ved remote access
- Fastlagt process for on- og off-bording af medarbejdere
- Struktureret sårbarhedsscanning - intervallagt og trusselsdrevet

Vi opbevarer ikke personoplysninger i længere tid, end vi har brug for. Når formålet er udtømt, og vi ikke længere har en saglig grund til fortsat at opbevare personoplysninger, vil vi slette dem på en sikker måde.

VIRKSOMHEDSLEDELSE

IT-sikkerhed og dataetik

Beredskabsplanerne er på plads

Vi er særligt opmærksomme på risiko for cyberangreb. Vi forholder os til det på forkant. Beredskabet består af uddannelse, monitorering, redundans og ad hoc-reaktion. Bliver vi angrebet, har vi strategier og beredskabsplaner på plads. Derudover har vi rådgivning og assistance fra blandt andre eksterne sikkerhedsfirmaer, som kan assistere.

IT-sikkerhed er understøttet af en høj dataetik

Med til IT-sikkerhed hører en konstant monitorering af vores netværk og systemer - og fokus på korrekt anvendelse af data og persondata. Medarbejderne bliver instrueret i håndtering af persondata med afsæt i en dataetisk tilgang, som blandt andet betyder, at vi minimerer brugen af persondata så meget som muligt.

Fokus på databehandlertaftaler

IT-sikkerhed og dataetik spiller også en afgørende rolle i datasamarbejdet med leverandører af IT-løsninger til drift, kommunikation og brugerservice. Alle leverandører skal underskrive en databehandlertaftale, der lever op til anerkendte standarder på området.

VIRKSOMHEDSLEDELSE

Anti-korruption og bestikkelse

Korruption er misbrug af betroet magt for egen vindings skyld

Korruption er defineret som misbrug af betroet magt for egen vindings skyld. Korruption kendes bedst som bestikkelse, bedrageri, underslæb eller afpresning.

Anti-korruptionspolitik med adfærdskodeks, gaveregler og whistleblower-ordning

Vores anti-korruptionspolitik består af et adfærdskodeks, der sætter meget klare regler for REFAs medarbejdere om eksempelvis repræsentationsudgifter og modtagelse af gaver.

Den består også af en whistleblower-ordning, hvor der sker en årlig rapportering til bestyrelsen om indberetningerne under ordningen.

Under whistleblower-ordningen kan medarbejderne indberette oplysninger om eksempelvis:

- Økonomisk kriminalitet som underslæb, bestikkelse, bedrageri og dokumentfalsk
- Afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger til offentlige myndigheder
- Fysisk vold og seksuelle krænkelser
- Korruption
- Nepotisme
- Uregelmæssigheder vedrørende regnskabsføring og revision

WHISTLEBLOWER-ORDNING

Formålet med REFAs whistleblower-ordning er at undgå, at oplysninger om ulovlig adfærd mv. tilbageholdes, samt at sikre, at sådanne oplysninger videregives til de relevante personer i organisationen uden at man skal frygte repressalier.

RESULTAT AF HANDLING

REFA HAR MODTAGET 0 INDBERETNINGER OM KORRUPTION OG BESTIKKELSE I 2023

ADFÆRDSKODEKS

Ansatte i REFA bør undlade at tage imod en gave eller fordel, hvis den har sammenhæng med vedkommendes ansættelse.

VIRKSOMHEDSLEDELSE

Indkøbspolitik og udbud

Gældende indkøbsaftaler eller flere tilbud

Vores indkøbspolitik sikrer, at REFA køber ind på vilkår, hvor kvalitet, leverancesikkerhed, funktionalitet, ydelsens miljøbelastning, pris og andre saglige hensyn er parametre, som indgår overalt, hvor REFA foretager indkøb. Ved alle indkøb over 50.000 kroner, som ikke er omfattet af en gældende indkøbsaftale, skal der købes ind på markedsmæssige vilkår. Det sikres ved indhentning af flere tilbud eller ved at lave en markedsundersøgelse og på den baggrund at indhente ét tilbud. Et køb skal sagligt begrundes i eksempelvis pris, kvalitet, leverancesikkerhed, miljøbelastning, bæredygtighed, tidsmæssige hensyn, ESG-klausuler eller produktoptimering.

Udbud og EU-bud

Ved større indkøb på over 500.000 kroner, som dog er under Udbudslovens såkaldte tærskelværdier, følges reglerne i Udbudsloven med tilbudsindhentninger, udbud på REFAs hjemmeside eller offentliggørelse på anerkendte udbudsportaler. Hvis indkøbet overstiger tærskelværdierne omfattes det af EUs regler om EU-udbud, hvor helt særlige udbudsprocedurer skal følges.

Antal EU-udbud og store indkøb i 2023:

EU-udbud: **1**
Indhentninger af tilbud: **16**

Indkøb sendes i EU-udbud, når kontraktværdien overstiger:

- 1.601.944 kroner (alm. indkøb)
- 3.211.338 kroner (Forsyningsvirksomhedsdirektivet)
- 40.100.744 (bygge- og anlægsarbejder) (2023 værdier)

VIRKSOMHEDSLEDELSE

Fremtidens kompetencer

Grøn omstilling og cirkulær økonomi stiller nye krav

Fremtiden er lige nu og kræver nye kompetencer. Der er stor efterspørgsel på vidensdeling og kommunikation om den grønne omstilling i affaldssektoren. Det handler ikke kun om kommunikation med borgerne, men lige så meget om intern kommunikation. Det handler også om, at alle i værdikæden skal kunne formidle og kommunikere fra brugerservice og renovationsarbejder til direktion og det politiske niveau.

Ressourcekøbmænd og innovative løsninger

En gangbar cirkulær økonomi kræver også ressourcekøbmænd - eller minimum godt købmandsskab. Der er også brug for innovative løsninger, som kan styrke økonomien i den cirkulære økonomi. Ikke alle kompetencer kan fås som fastansatte medarbejdere, men må købes som konsulentbistand i forbindelse med konkrete projekter og opfyldelse af strategiske mål.

Digitalt indfødte, kvalitetsstyring og ESG-kompetencer

Det er også indlysende, at der i fremtiden bliver brug for mange flere medarbejdere, der er såkaldt digitalt indfødte med en umiddelbar tilgang til kunstig intelligens og nye teknologiske løsninger. Herunder også kompetencer til at drive ESG-arbejdet med kontinuerlige målinger og analyser.

Fremtidens faglige kompetencer

- Værdibaseret ledelse
- Uddelegering
- Kommunikation
- Formidling
- Digitalt indfødte
- Købmandsskab
- Jura
- Ingeniører
- Projektledelse
- IT-medarbejdere
- Sprogkundskaber
- AI (Kunstig intelligens)

Fremtidens personlige kompetencer

- Omstillingsparat
- Udviklingsorienteret
- Social intelligens

VIRKSOMHEDSLEDELSE

Forsyningsikkerhed leger man ikke med

Affaldsenergien er helt afgørende for forsyningsikkerheden i Nykøbing F.

En del af den nationale "Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi" handler om reduktion af affaldsforbrændingskapaciteten i Danmark. Danske affaldsforbrændingsanlæg skal liberaliseres og udskilles i selvstændige aktieselskaber. Oprindeligt skulle reduktionen ske på baggrund af en 360-graders vurdering, herunder værkernes samfundsmæssige betydning. I juni 2023 har regeringen vedtaget L115, en lovgivning, hvor markedskrafterne skal slippes løs uden hensyn til værkernes samfundsmæssige betydning. Det er kritisk set i relation til forsyningsikkerheden i Nykøbing F., hvor affaldsenergien står for en meget stor produktion af fjernvarme til Guldborgsund Forsyning.

Forsyningsikkerheden ligger REFA på sinde

Indtil regeringen fremlagde sit lovforslag, havde vi efter mange års usikkerhed om fremtiden fæstnet vores lid til den såkaldte dødsliste, hvor REFAs affaldsenergiværk ikke stod, fordi værket er veldrevet, har meget fine miljøtal - og er afgørende for forsyningsikkerheden i Guldborgsund Kommune. Vi vil samle handsken op. Forsyningsikkerhed er ikke noget, man leger med.

For første gang i REFAs historie indsamles en del af husstandsaffaldet nu in-house. Det har knebet med konkurrencen, når vi har udbudt indsamlingsopgaver. Derfor besluttede REFAs bestyrelse at indkøbe 7 renovationsbiler og ansætte 13 skraldemænd til at indsamle plast ved husstandene. Ved at have en bilpark in-house vil vi også have mulighed for at løse akutte opgaver.

AFFALDSENERGI

32.800

husstande får grøn el
og varme produceret og
leveret af REFA

Væsentlige risici og risikovurdering

VIRKSOMHEDSLEDELSE

Væsentlige risici og risikovurdering

1. Brud på menneskerettigheder i leverandørkæden

Vurdering:

Det er meget usandsynligt at der er brud på menneskerettighederne i leverandørkæden.

Konsekvens:

Vi ser med stor alvor på konsekvenserne af en overtrædelse af menneskerettighederne.

Handling:

Alle ansatte skal føle sig behandlet med respekt. Vi foretager løbende besøg hos leverandører og følger op på de sociale klausuler, der er en naturlig del af vores aftaler og kontrakter.

2. Arbejds miljø og sikkerhed

Vurdering:

Arbejdsulykker og arbejdsskader forekommer sjældent, fordi vi arbejder målrettet med miljøledelse, sikkerhed og arbejdsmiljø.

Konsekvens:

Arbejdsulykker og arbejdsskader kan have alvorlige konsekvenser for vores medarbejdere.

Handling:

Arbejds miljø og sikkerhed har højeste prioritet.

3. Brændsel

Vurdering:

Mangel på forbrændingseget affald forekommer meget sjældent grundet fler-årige aftaler med leverandører.

Konsekvens:

Mangel på affald til forbrænding kan få meget alvorlige konsekvenser for forsynings sikkerheden og vores forretning.

Handling:

Vi har stort fokus på at skaffe forbrændingseget affald samt en løbende optimering af energiproduktionen.

VIRKSOMHEDSLEDELSE

Væsentlige risici og risikovurdering

4. Forsyningsikkerhed, varme

Vurdering:

Risikoen for nedbrud på vores affaldskraftvarmeværk er sandsynlig.

Konsekvens:

Affaldskraftvarmeværket forsyner Nykøbing Falster med fjernvarme. Et stort nedbrud kan få alvorlige konsekvenser for lokalsamfundet.

Handling:

Forsyningsikkerheden er central for vores virksomhed. Derfor er sikker drift, investering i vedligeholdelse og en tidssvarende fornyelse af værk og energiproduktion helt afgørende for REFA og vores brugere.

5. IT-sikkerhed

Vurdering:

IT-sikkerheden i forsyningsvirksomheder i Danmark er i konstant beredskab som følge af en potentiel risiko for hackerangreb. Det sker sjældnet, men det sker.

Konsekvens:

Et hackerangreb er sjældent, men kan lamme energiproduktionen og true de brugerdata, som vores forretning er afhængig af.

Handling:

Vi har taget alle relevante forholdsregler, for at sikre virksomhedens drift og vores borgeres data.

Desuden er der fokus på dataetik og forebyggelse af risici i form af undervisning, guidelines og politikker.

6. Emission

Vurdering:

Vi ser de største risici for negativ miljøpåvirkning i emissioner fra vores skorstene og metanudledning fra miljøcentre.

Konsekvens:

Emissioner fra vores skorstene og metan fra miljøcentre skader klimaet.

Handling:

Vi driver virksomheden med det mål at reducere de negative påvirkninger på miljø og klima.

VIRKSOMHEDSLEDELSE

Væsentlige risici og risikovurdering

7. Beskyttelse af persondata / GDPR

Vurdering:

Alverlige brud på persondataskyddelse anses for noget begrænset.

Konsekvens

Et brud på persondataskyddelsesloven er alvorligt.

Handling:

Vi har en målrettet indsats vedrørende GDPR med tyngde og kvalitet. Brugerkontrol + logning.

8. Anti-korruption

Vurdering:

Risikoen er lav.

Konsekvens:

Korruption er alvorligt og på alle måde uacceptabelt.

Handling:

Vi har en whistleblowerordning som overvåges af eksternt advokatkontor med årlig afrapportering til bestyrelsen. Der er et bilag i vores kontrakter, som omhandler anti-korruption.

9. Sygefravær

Vurdering:

Sygefravær er uundgåeligt. Fraværet har en stærkt faldende tendens.

Konsekvens:

På det nuværende niveau har sygefraværet en mindre betydning.

Handling:

Vores sundhedspolitik og fokus på sundhed skønnes at være tilstrækkeligt til at fasthold et lavt sygefravær.

EMNER:

- 53 **Brugerinddragelse**
- 54 **Det omkringliggende samfund**
- 55 **Formidling og viden**
- 56 **Social bæredygtighed**
- 57 **Samskabelse med Damifo A/S**
- 58 **Refa**

Ansvarlighed og samfund

ANSVARLIGHED OG SAMFUND

Brugerinddragelse

Brugerpanel sikrer kvalitet og substans i vores serviceydelser

Siden 2019 har vi haft et brugerpanel, som har fokus på den information og de løsninger, vi udvikler og tilbyder borgerne. Panelet tester vores kommunikation og de løsninger, vi udvikler til vores borgere. På den måde får vi et konstruktivt modspil, som hjælper os med at nytænke eller finpudse vores arbejde med energi, forsyning og affaldshåndtering på Lolland-Falster. REFA Brugerpanel består af 9 frivillige borgere fra hele Lolland-Falster, som forpligter sig for et år ad gangen med mulighed for forlængelse i op til to år. Man kan højst deltage i panelet i tre år i alt. Derefter skal nye kræfter have mulighed for at deltage.

Diversitet i brugerpanelet er en selvstændig pointe

Udvælgelsen af paneldeltagere sker på baggrund af de ansøgninger, som kommer løbende hen over året. Vores ønske er at sammensætte et panel, som både geografisk, aldersmæssigt og kønsmæssigt er bredt sammensat og repræsentativt for befolkningen på Lolland-Falster. Vi søger også diversitet på anden vis: Eksempelvis livssituation, antal medlemmer af husstanden og holdninger til ressourcer, energi, forsyning og affaldshåndtering.

Brugerpanel anno 2023 - to medlemmer deltog ikke i fotografering

REFAs Brugerpanel 2023

Kommunefordeling:
5 fra Guldborgsund Kommune
4 fra Lolland Kommune

Aldersspredning: 52 til 77 år
Kønsfordeling: 2 kvinder, 7 mænd

Den nye indsamlingsordning, fremvises på genbrugspladserne. Showroom'et er udviklet i samarbejde med CELF.

ANSVARLIGHED OG SAMFUND

Det omkringliggende samfund

Vi ønsker at være relevante og griber chancen, når nogen rækker ud

REFA skal altid være en relevant medspiller i det samfund, vi selv er en vigtig del af. Vi skal først og fremmest være relevante med vores energiproduktion og de serviceydelser, vi tilbyder som forsyningselskab. Men vi skal også være relevante som arbejdsplads, som uddannelsesplads, og som en attraktiv samarbejdspartner, når muligheden byder sig. Vi skal kort sagt gribe chancen, når nogen rækker ud efter os. Derfor er vi en del af "dannelsesrygsækken" for grundskolens elever på hele Lolland-Falster. Derfor er vi en del af "Madens Folkemøde" på Engestofte Gods. Derfor deltager vi i udvalgte events i hele landsdelen, hvor vi kan vise flaget og få en god snak med borgerne om vores kerneydelser.

Samarbejdet med Center for Erhvervsrettede uddannelser på Lolland-Falster (CELF)

Et rigtig godt eksempel på et givtigt og nyttigt samarbejde er samarbejdet med CELF.

Sammen med erhvervsskolens tømreruddannelse har vi udviklet et lækkert og indbydende showroom til præsentation af den nye indsamlingsordning af husholdningsaffald.

De dygtige tømrerlærlinge fik en meningsfyldt opgave, og vi fik et yderst præsentabelt og udendørs showroom på vores 14 genbrugspladser, som i høj grad bidrager til formidling af den nye affaldssortering.

SAMARBEJDER:
Projektsamarbejde med CELF
Dannelsesrygsækken med kommuner
og Kulturtjenesten
Deltagelse i Forskningens Døgn

UDSTILLINGER OG EVENTS:
Madens Folkemøde
Udstillingsstande på messer,
biblioteker m.m.

ANSVARLIGHED OG SAMFUND

Formidling og viden

REFA ACADEMY tilbyder alle borgere på Lolland og Falster et indblik i affaldets verden

Nutidens og fremtidens affaldshåndtering er meget mere spændende end fortidens håndtering, hvor der mest var fokus på affaldsforbrænding og lossepladser. Nu handler det om ressourcer, energi, forsyning og klog affaldshåndtering, og det er præcis den viden og indsigt, som vores formidlingstjeneste REFA ACADEMY deler ud af til alle borgere på Lolland-Falster. Det er et gratis tilbud til institutioner, skoler, foreninger og erhverv på Lolland og Falster. Vi står klar med en formidling, som både er hands-on og minds-on.

REFA ACADEMY er en del af dannelsesrygsækken

Vi er stolte af at kunne invitere elever fra 8. klasse og opefter til at indtage vores nye formidlingslokale på Energivej 4 i Nykøbing Falster. Tilbuddet er også en del af kommunernes dannelsesrygsæk. Det betyder, at mere end 50 skoleklasser fra hele Lolland og Falster hvert år besøger vores affaldskraftvarmeværk og får indblik i affaldsenergi, affaldshierarkiet, cirkulær økonomi og en mere bæredygtig fremtid.

Naturfagsfestival

I efteråret 2023 startede vi Naturfagsfestival op sammen med Lolland forsyning og Ren Energi Lolland. Festivalen foregår i uge 39 i Horslunde og alle 6. klasser fra Lolland kommune bliver inviteret. Med denne festival har REFA og de to øvrige aktører fokus på genanvendelse, bæredygtighed og en grøn fremtid.

REFA ACADEMY

REFA ACADEMY har gennem de senere år haft årligt besøg af over

3.000

ANSVARLIGHED OG SAMFUND

Social bæredygtighed

FGU-elever har fået chancen og grebet den

I 10 år har vi givet unge FGU-elever en chance for at komme på sporet af arbejdsmarkedet og få en platform, som de kan bruge som afsæt og rygstød til at komme godt videre, få et fast job eller blive klogere på sig selv og eventuelt mere uddannelse. Vi har hvert år 5-6 FGU-elever, som lærer at komme op om morgenen, at begå sig på en arbejdsplads, være en del af et fællesskab og løse opgaver med kvalitet og omhu. Vi er stolte af at kunne bidrage til de unge menneskers udvikling. Tre tidligere elever er i dag fastansat i REFA.

Social bæredygtighed handler også om flexjobbere og samfundstjenere

At bidrage til samfundets sociale bæredygtighed handler fundamentalt set om at stille sig til rådighed efter devisen om, at den der har evnen også har pligten. Som stor virksomhed har vi i høj grad evnen til at tilbyde uddannelses- og praktikpladser. Derudover kan vi tilbyde arbejdspladser til flexjobbere. Der er også folk, som bliver dømt i vores retssystem og får en straf med vilkår om samfundstjeneste. Også her har vi mulighed for i nogen udstrækning af tilbyde en plads.

	2022	2023
Flexjob	6	6
FGU	5	5
Samfundstjeneste	20	17
Praktikpladser	9	4
Løntilskud	1	0

17 PARTNERSKABER
FOR HANDLINGMål 17
PARTNERSKABER FOR HANDLING

**I september 2021
indgik REFA et
samarbejde med
DAMIFO A/S omkring
håndtering af
erhvervsaffald**

Samskabelse med Damifo A/S

Privat firma er flyttet ind på miljøcentrene

Det lokale erhvervsliv har været lidt i knibe, når det gælder affald til genanvendelse. Efter en lovændring må REFA ikke længere modtage erhvervsaffald, hverken til sortering eller i rene affaldsfraktioner til genanvendelse. For ikke at forringe erhvervslivets muligheder på Lolland-Falster, indgik vi i september 2021 en samarbejdsaftale med den private virksomhed Damifo A/S, som gerne må modtage og behandle erhvervsaffald. I første omgang har virksomheden en 10-årig lejekontrakt på et område af Miljøcenter Gerringe ved Rødby. Samarbejdet forventes at blive udvidet til også at omfatte Miljøcenter Hasselø på Falster.

Samarbejdet åbner nye muligheder

Gerringe ligger få kilometer fra det store Femern Bælt-byggeri. Med det nye samarbejde vil Damifo kunne modtage, sortere og behandle byggeaffald fra Femern Bælt til genanvendelse. Samarbejdet forventes at føre til øgede mængder af genanvendeligt affald, der vil kunne behandles lokalt og sandsynligvis også indgå i nye produkter produceret af lokale virksomheder. Damifo har også udtalt ønske om at udvikle ny teknologi til affaldsbehandling og genanvendelse. Den private aktør ønsker også at etablere et teknologicerter i Gerringe, som skal fremme genanvendelsen af problematisk affald.

REFA

Bestyrelsen

Bestyrelsen for I/S REFA består af ni folkevalgte politikere fra Lolland og Guldborgsund kommuner. Lolland besætter fire pladser, mens Guldborgsund besætter fem. Fordelingen af bestyrelsespladser er en direkte afspejling af de to kommuners indbyggertal og ejerandel af I/S REFA.

I/S REFA
Energivej 4
4800 Nykøbing F.

refa.dk

CVR: 78951818

REVISOR

BDO

Tine Vinter Clausen

Byrådsmedlem Lolland Kommune (V)
Formand for REFA

Henning Tønning

Byrådsmedlem Guldborgsund Kommune (A)
Næstformand for REFA

Annemette S. Johnsen

Byrådsmedlem Guldborgsund Kommune (F)

Eric Steffensen

Byrådsmedlem Lolland Kommune (A)

Holger Schou Rasmussen

Borgmester Lolland Kommune (A)

John Brædder

Byrådsmedlem Guldborgsund Kommune (L)

René Fjeldsøe Sørensen

Byrådsmedlem Guldborgsund Kommune (L)

Muj Berisha

Byrådsmedlem Lolland Kommune (A)

Simon Hansen

Borgmester Guldborgsund Kommune (A)

REFA

Sammen passer
vi på Lolland-Falster

REFA

REFA ESG-RAPPORT 2023